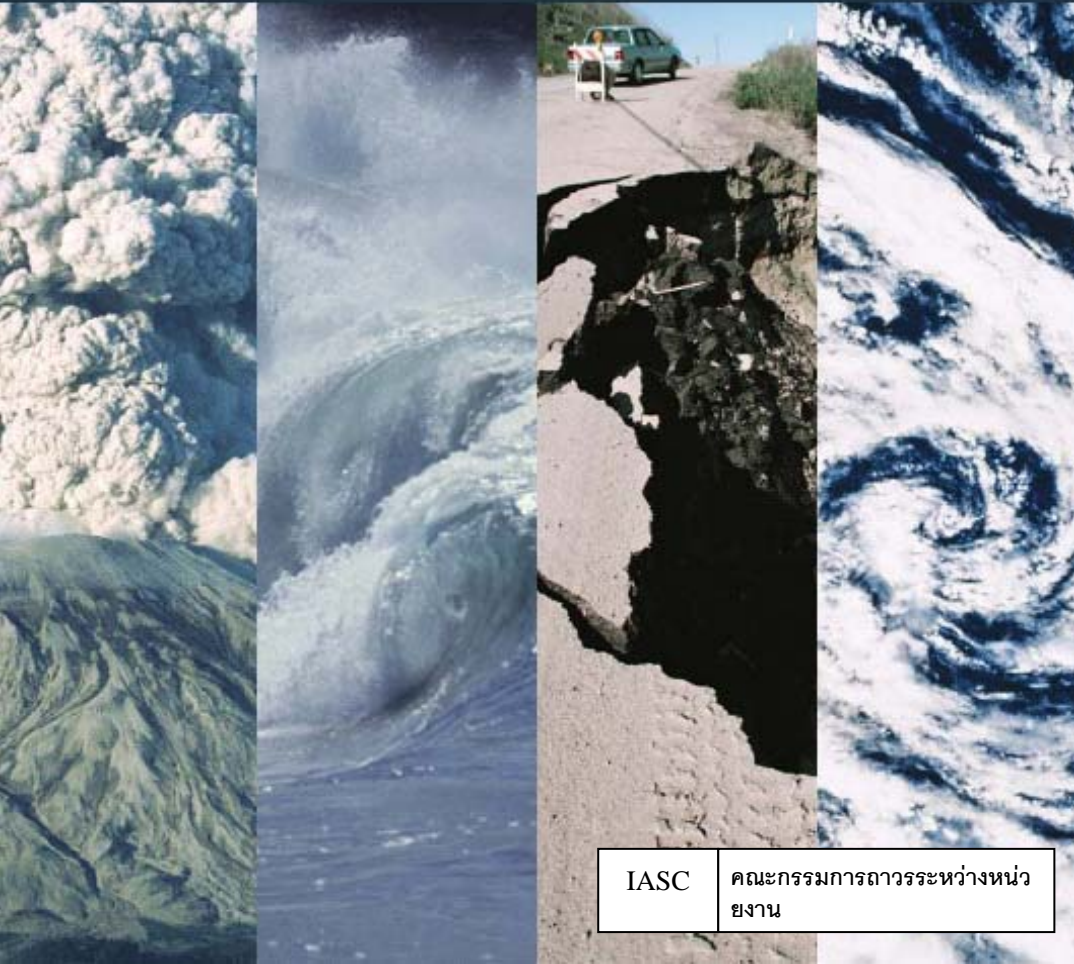

การปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ได้รับ ผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวทางการปฏิบัติงานของ IASC ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

IASC

คณะกรรมการถาวรระหว่างหน่วย
งาน

พิมพ์โดย:

โครงการบรู๊กกิง-เบิร์นส์ว่าด้วยการพลัดถิ่นฐานภายในประเทศ

1775 แมสซาชูเซตส์แอฟเวนนู เอ็นดับเบิลยู
วอชิงตัน ดีซี 20036

โทร: (202) 797-6168

แฟกซ์: (202) 797-6003

อี-เมลล์: brookings-bern@brookings.edu

เว็บไซต์: www.brookings.edu/idp

แนวทางการปฏิบัติของ IASC

ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

มีการจัดแปลเป็นภาษาอื่น ๆ และรวบรวมอยู่บนเว็บไซต์

www.brookings.edu/idp ฉบับภาษาอังกฤษที่รับรองโดย

IASC เป็นภาษาต้นฉบับในการจัดทำแนวทางปฏิบัตินี้

และถือเป็นฉบับอ้างอิงอย่างเป็นทางการ

การปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ได้รับ

ผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวทางการปฏิบัติงานของ IASC ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

IASC	คณะกรรมการถาวรระหว่างหน่วยงาน
------	-------------------------------

มิถุนายน 2007

สารบัญ >

คำนำ.....	5
บทนำ.....	10
หลักการทั่วไป.....	17
แนวทางการปฏิบัติงาน.....	19

A การคุ้มครองชีวิต ความปลอดภัยของบุคคล ศักดิ์ศรีและบูรณภาพทางกาย

A.1 การอพยพผู้คน การหาที่ตั้งใหม่และมาตรการช่วยชีวิตอื่น	23
A.2 การคุ้มครองจากผลกระทบเชิงลบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ	24
A.3 การคุ้มครองจากความรุนแรง รวมถึงความรุนแรงทางเพศ.....	25
A.4 ความปลอดภัยในค่ายพักพิง.....	25
A.5 การคุ้มครองจากกับระเบิดและวัตถุระเบิดอื่น ๆ	27

B การคุ้มครองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานสำคัญของชีวิต

B.1 การเข้าถึงสิ่งของและบริการและการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม.....	29
B.2 การจัดให้มีอาหาร น้ำและสุขอนามัย ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเพียงพอ	30

C การคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่น ๆ

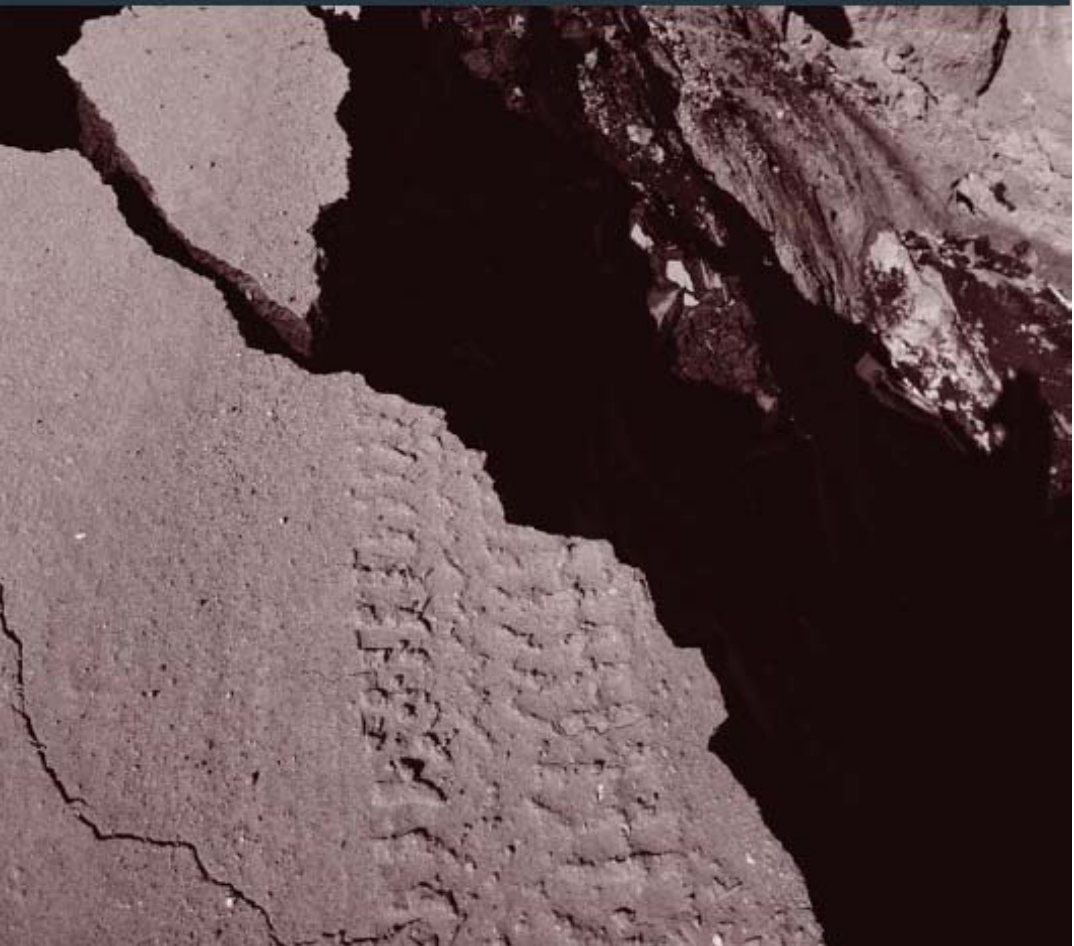
C.1 การศึกษา.....	34
C.2 ทรัพย์สินและการครอบครอง.....	34
C.3 ที่อยู่อาศัย.....	37
C.4 อาชีพและการงาน	37

D การคุ้มครองสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอื่น ๆ

D.1 เอกสารต่าง ๆ	40
D.2 เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและสิทธิที่จะกลับคืนถิ่นฐาน.....	41
D.3 ชีวิตครอบครัวและญาติพี่น้องที่เสียชีวิตหรือสูญหาย	41
D.4 การแสดงออก การชุมนุม การสมาคม และศาสนา	43
D.5 สิทธิในการเลือกตั้ง.....	44

คำนำ >

๕ นำ

ท่อม แผ่นดินไหว

และพายุทำให้คนนับหมื่นทั่วโลกต้องพลัดถิ่นฐานอยู่เป็นนิจ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

ชุมชนนานาชาติมีการตอบสนองต่อภัยพิบัติเหล่านี้ด้วยความรวดเร็วและชำนาญยิ่งขึ้น แต่ก่อนหน้านี้นาน

การเน้นที่การเร่งช่วยเหลือชีวิตทำให้สิทธิของผู้ที่พลัดถิ่นฐานเหล่านี้ถูกละเลย

การจัดทำแนวทางเหล่านี้สะท้อนถึงความเข้าใจที่จะต้องมียุทธศาสตร์เพื่อให้คำแนะนำที่จำเป็นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองต่อภัยพิบัติเพื่อให้สิทธิของผู้ที่ต้องไร้ที่อยู่อาศัยจากภัยพิบัติธรรมชาติได้รับการคุ้มครอง

เอกสารนี้เป็นผลจากแนวทางความร่วมมือที่ยาวนานกว่าหนึ่งปี มีสเตอร์วอลเตอร์ คาลิน ตัวแทนของเลขาธิการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้พลัดถิ่นฐานภายในประเทศเป็นผู้จัดเตรียมร่างแนวทางปฏิบัติงานว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ร่วมกับสมาชิกคณะทำงานของคณะกรรมการถาวรระหว่างหน่วยงาน

(Inter-Agency Standing Committee Working Group – IASC WG)

สมาชิก IASC WG ทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ

ประสบการณ์การดำเนินงานและมุมมองความรู้ในกระบวนการความร่วมมือนี้ จึงทำให้ผลงานที่ได้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติได้อย่างแท้จริง

แนวทางการปฏิบัติงานฉบับนี้ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากที่ประชุมของ IASC WG ที่กรุงเจนีวา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ. 2006

เราขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่เกี่ยวข้องสำหรับการทำงานและการมีส่วนร่วมในครั้งนี้

แนวปฏิบัตินี้สั้นกระชับและเข้าใจง่าย

และยังมีคู่มือเสริมที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว

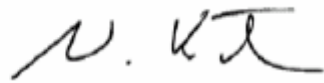
นอกจากนี้หนังสือคู่มือนี้ยังนำเสนอขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ด้านมนุษยธรรมได้เห็นตัวอย่างการนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้

สิทธิมนุษยชนเป็นส่วนสำคัญของชีวิตของผู้พลัดถิ่นที่เราจะต้องช่วยเหลือและ
คุ้มครองไม่

ยิ่งหย่อนไปกว่าความต้องการเรื่องอาหารและที่อยู่อาศัยของพวกเขา
นับเป็นครั้งแรกที่แนวปฏิบัติเหล่านี้จะให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำ
ให้แนวทางที่เน้นเรื่องสิทธิเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองต่อภัยพิบัติฉุกเฉิน

แจน อีจแลนด์ ผู้ช่วยเลขาธิการ
ฝ่ายกิจการมนุษยธรรม
และผู้ประสานงานบรรเทา
เหตุฉุกเฉิน

วอลเตอร์ คาลิน
ตัวแทนของเลขาธิการ
องค์การสหประชาชาติ
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของ
ผู้พลัดถิ่นฐานภายในประเทศ

คลื่นยักษ์สึนามิ

พายุเฮอริเคนและแผ่นดินไหวที่สร้างความเสียหายแก่

เอเชียและอเมริกาเมื่อ ค.ศ. 2004/2005 ทำให้ฝ่ายต่าง ๆ เห็น

ความจำเป็นที่จะต้องใส่ใจกับปัญหาท้าทายด้านสิทธิมนุษยชนที่

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติอาจต้องเผชิญเนื่องจากบ่อยครั้งที่

สิทธิมนุษยชนของพวกเขาไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

บทนำ >

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ¹¹
 ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติที่เกินขีดความสามารถ
 ในการตอบสนองของท้องถิ่น
 และมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมข
 องภูมิภาคหนึ่ง ๆ
 เดิมจะมองว่าเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดปัญหาและความท้าทายในด้านมน
 ุษยธรรมเป็นหลัก
 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกันในบริบทเฉพาะนี้ได้รับความ
 มสนใจน้อยมาก

คลื่นยักษ์สึนามิ พายุเฮอริเคน
 และแผ่นดินไหวที่สร้างความเสียหายแก่เอเชียและอเมริกาเมื่อ ค.ศ.
 2004/2005 ทำให้ฝ่ายต่าง ๆ
 เห็นความจำเป็นที่จะต้องใส่ใจกับปัญหาท้าทายด้านสิทธิมนุษยชนที่ผู้ที่ได้รับ
 ผลกระทบจากภัยพิบัติอาจต้องเผชิญ
 เนื่องจากบ่อยครั้งที่สิทธิมนุษยชนของพวกเขาไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร
 ปัญหาที่ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติมักประสบได้แก่
 ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงความช่วยเหลือ
 การเลือกปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือ การบังคับย้ายถิ่นฐาน
 ความรุนแรงทางเพศ การสูญหายของเอกสาร
 การเกณฑ์เด็กไปเป็นกองกำลังสู้รบ
 การกลับถิ่นฐานเดิมหรือตั้งถิ่นฐานใหม่โดยไม่เต็มใจหรือไม่ปลอดภัย
 และประเด็นเรื่องการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สิน
 ประชากรที่ได้รับความเดือดร้อนมักถูกบังคับให้ต้องทิ้งบ้านเรือนและที่อยู่อาศัย
 ยเนื่องจากบ้านเรือนและที่
 พักพิงได้รับความเสียหายจากภูเขาไฟระเบิด คลื่นยักษ์สึนามิ น้ำท่วม ภัยแล้ง
 ดินถล่ม แผ่นดินไหวและพายุทอร์นาโด
 ดังนั้นคนจำนวนมากจึงพลัดถิ่นฐานภายในประเทศ
 เนื่องจากภัยพิบัติดังกล่าวหรือเกรงความเสียหายในอนาคต
 ประสบการณ์แสดงให้เห็นว่า
 แม้รูปแบบของการเลือกปฏิบัติและการไม่ใส่ใจในเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจ
 สังคม และวัฒนธรรมอาจเกิดอยู่แล้วในระยะฉุกเฉินของภัยพิบัติ

¹¹ คำว่าภัยพิบัติทาง “ธรรมชาติ” เป็นคำที่ใช้เพื่อความสะดวก แต่เราควรเข้าใจว่า
 ความรุนแรงของผลลัพธ์ของภัยธรรมชาติที่ฉับพลันเป็นผลโดยตรงของวิธีที่บุคคลและสังคมรับมือกับ
 ภัยที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
 ดังนั้นความรุนแรงของผลลัพธ์ดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับกรณีดำเนินการหรือขาดการดำเนินการของมนุษย์

แต่ยิ่งสถานการณ์การพลัดถิ่นฐานคงอยู่นานเท่าไร
ความเสี่ยงของการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะยิ่งมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

โดยปกติ

สถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจาก
ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะไม่มีการวางแผนหรือดำเนินการอย่างจริงจัง
แต่เป็นผลจากนโยบายที่ไม่เหมาะสมหรือการละเลย
ความไม่มั่นคงของผู้ที่เดือดร้อนมักเป็นผลจากการวางแผนและการเตรียมพร้อมที่
ไม่เพียงพอ ดังที่เลขาธิการสหประชาชาติชื่อว่า
“ความเสี่ยงและศักยภาพของภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับภัยธรรมชาติส่วนใหญ่เป็น
นผลจากระดับความไม่มั่นคงและประสิทธิผลของมาตรการที่ใช้เพื่อป้องกัน
บรรเทาและเตรียมพร้อมสำหรับภัยพิบัติ”² อย่างไรก็ตาม
เมื่อคนได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
พวกเขามักเผชิญกับความท้าทายยิ่งขึ้นในอันที่จะรับรู้สิทธิของตน
แต่ความท้าทายเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้หากมีการใส่ใจในหลักประกันสิทธิ
มนุษยชนตั้งแต่ต้นโดยผู้ปฏิบัติทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

สิทธิมนุษยชนเป็นกฎหมายที่รองรับงานด้านสิทธิมนุษยชนทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ
ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ไม่มีกรอบกฎหมายอื่นใดที่จะชี้แนะกิจกรรมดังกล่าว
โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ไม่มีความขัดแย้งสู้รบ
หากความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมไม่ได้ตั้งอยู่บนกรอบสิทธิมนุษยชน
ความช่วยเหลือนั้นอาจมีจุดเน้นที่แคบเกินไป
และไม่สามารถรวมเอาความต้องการพื้นฐานทั้งหมดของผู้เคราะห์ร้ายให้เป็น
กระบวนการวางแผนแบบองค์รวม
ที่สำคัญยังมีโอกาสเสี่ยงที่ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการฟื้นตัวและการสร้างใหม่
จะไม่ถูกมองข้าม นอกจากนี้
การละเลยสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ
ตีความถึงการไม่ใส่ใจกับข้อเท็จจริงที่ว่า
คนเหล่านี้ไม่ได้อาศัยอยู่ในสุญญากาศทางกฎหมาย
แต่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีกฎหมาย กฎระเบียบ
และสถาบันที่ควรปกป้องคุ้มครองสิทธิของพวกเขา

รัฐต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการเคารพ คุ้มครอง

² รายงานของเลขาธิการต่อที่ประชุมทั่วไป

“เรื่องความร่วมมือนานาชาติว่าด้วยความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติตั้งแต่
การบรรเทาทุกข์ถึงการพัฒนา” A/60/227

และตอบสนองสิทธิมนุษยชนของพลเมืองและบุคคลอื่น ๆ

ในดินแดนหรือภายใต้เขตอำนาจศาล

ขณะที่องค์กรมนุษยธรรมในประเทศจะผูกพันโดยกฎหมายของประเทศ
องค์กรมนุษยธรรมสากล

ซึ่งแม้จะไม่ผูกพันโดยตรงตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนนานาชาติยอมรับว่า
สิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานทุกอย่างขององค์กร
ดังนั้นพวกเขาจะพยายามอย่างเต็มที่ที่จะดูแลให้สิทธิเหล่านี้ได้รับการปกป้อง
คุ้มครอง

แม้จะเกินเนื้อหาที่ปรากฏในอาณัติที่ได้รับมอบหมายเพื่อผลประโยชน์ของผู้ที่
ได้รับผลกระทบโดยตรง

องค์กรสิทธิมนุษยชนทั้งหมดอยู่ภายใต้ข้อผูกพันที่จะไม่ส่งเสริม
เข้าร่วมหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะมีผลหรือสนับสนุนนโยบายหรือกิจกรรมที่หรือ
อาจทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐ ความท้าทายคือ
การนำกฎเหล่านี้มาใช้ในบริบทการดำเนินงาน
แม้จะมีปัญหาด้านมนุษยชนและสิทธิมนุษยชนมากมายที่อาจต้องเผชิญในส
ถานการณ์ภัยพิบัติด้านมนุษยธรรม

แม้จะมีแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉิน
ซึ่งรวมถึงสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ตลอดจนมีมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์การขัดแย้ง
สู้รบ การพลัดถิ่นภายในประเทศและผู้ลี้ภัย
แต่กลับไม่มีคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่ได้รับ
ผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวทางการปฏิบัติงานนี้มุ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมทั้งที่เป็นหน่วย
งานระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานเอกชนเมื่อพวกเขาต้องเข้ามาปฏิบัติงานก
่อนหรือหลังภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวทางการปฏิบัติงานนี้ไม่ได้แจกแจงสิทธิของบุคคลตามกฎหมายสากล

แต่จะเน้นถึงสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมควรทำตามแนวทางการปฏิบัติงาน
ด้านมนุษยธรรมที่เน้นเรื่องสิทธิในบริบทของภัยพิบัติทางธรรมชาติ³

แนวทางดังกล่าวเรียกร้องให้ผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมมองให้ไกลกว่าอาณัติ
ที่ได้รับมอบหมาย และมีภาพองค์รวมความต้องการของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน

3

ปัจจุบันมีกระบวนการเพื่อรองรับความรับผิดชอบเพิ่มเติมของรัฐในบริบทการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการคำแนะนำอย่างเร่งด่วนของหน่วยงานด้านมนุษยธรรม

แม้แนวทางนี้จะวางขึ้นโดยมีกรอบภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่ในใจ แต่สามารถนำไปใช้ในกรณีภัยพิบัติอื่น ๆ⁴ ทั้งก่อนเกิดและหลังเกิดได้

แนวทางการปฏิบัติงานเหล่านี้ตั้งอยู่บนกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากลที่เกี่ยวข้อง

ตลอดจนมาตรฐานและนโยบายที่เกี่ยวกับปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมและแนวทางด้านสิทธิมนุษยชนว่าด้วยมาตรฐานมนุษยธรรมในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งครอบคลุมสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

แม้ว่าภัยพิบัติทางธรรมชาติอาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ความขัดแย้ง ผู้รับตัวกฎหมายมนุษยธรรมสากลเองไม่ได้ควบคุมผลของภัยพิบัติดังกล่าว แต่อาจเสริมกฎหมายสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์นั้น

แนวทางการปฏิบัติเหล่านี้เกิดจากความเข้าใจในเรื่องการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระหว่างการบรรเทาภัยพิบัติดังต่อไปนี้⁵

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งรวมถึงผู้ที่พลัดถิ่นฐานจากเหตุการณืดังกล่าวยังคงมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองหลักประกันสิทธิมนุษยชนสากลทั้งหลายจากรัฐที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้พำนักอาศัยและบ่อยครั้งเป็นพลเมืองของประเทศที่นั้น ๆ

นอกจากนั้นพวกเขายังมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองหลักประกันของกฎหมายมนุษยธรรมสากลหรือกฎหมายจารีตประเพณีสากล

ในกรณีที่มิผลบังคับได้ ประชาชนจะไม่สูญเสียสิทธิของประชากรอันเป็นผลจากการพลัดถิ่นฐานหรือได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ขณะเดียวกัน

พวกเขามีความต้องการเฉพาะที่แตกต่างจากประชากรที่ไม่ได้รับผลกระทบ จึงต้องการความช่วยเหลือและมาตรการคุ้มครองเฉพาะ

หน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นของเจ้าหน้าที่ของประเทศที่ได้รับผลกระทบ

ผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติมีสิทธิที่จะร้องขอและได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือจากรัฐบาลของตน

ดังนั้นผู้ที่ต้องแบกรับความรับผิดชอบหลักคือรัฐบาลและผู้บริหารของประเทศที่เกี่ยวข้อง

⁴ เช่นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ อาทิ ความแห้งแล้งหรือที่เรียกว่าภัยพิบัติที่ “มนุษย์สร้างขึ้น”

⁵ คู่มืองานตัวแทนของเลขาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้ที่พลัดถิ่นฐานภายในประเทศ (E/CN.4/2006/71) ย่อหน้า 4-8

การคุ้มครองไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการประกันความปลอดภัยและความปลอดภัยทางร่างกายของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ครอบคลุมหลักประกันทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

ไม่ว่าจะเป็นสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่พวกเขาพึงได้รับตามสิทธิมนุษยชนสากล และกฎหมายมนุษยธรรมสากลในกรณีที่ใช้บังคับได้ ด้วยเหตุผลในทางปฏิบัติ สิทธิเหล่านี้จะแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มคือ : (ก)

สิทธิที่จะปลอดภัยจากการถูกทำร้าย ช่มชู้ การกักขังหน่วงเหนี่ยว

การลักพาตัวและการคุกคามต่อสิทธิเหล่านี้ (ข)

สิทธิเกี่ยวกับปัจจัยจำเป็นของชีวิต (เช่น สิทธิในอาหาร น้ำดื่ม ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่มที่พอเพียง บริการสุขภาพที่พอเพียงและสุขอนามัย) (ค)

สิทธิเกี่ยวกับความจำเป็นในการคุ้มครองทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (เช่น สิทธิที่จะได้รับหรือเข้าถึงการศึกษา

สิทธิที่จะได้รับการชดใช้หรือชดเชยสำหรับทรัพย์สินที่เสียหายและสิทธิที่จะทำงาน) และ (ง)

สิทธิเกี่ยวกับความจำเป็นในการคุ้มครองด้านพลเมืองและการเมือง

(เช่นสิทธิในเสรีภาพทางศาสนา และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

เอกสารส่วนตัว การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าถึงศาล

และเสรีภาพจากการถูกเลือกปฏิบัติ)

สิทธิสองกลุ่มแรกอาจมีความสำคัญที่สุดในช่วงระยะฉุกเฉินที่ต้องมีการช่วยชีวิต แต่กระนั้น

ควรให้การเคารพในสิทธิทั้งสี่กลุ่มอย่างเต็มที่เพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

รวมทั้งผู้ที่พลัดถิ่นฐานจะได้รับคุ้มครองอย่างเพียงพอ

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ รัฐพึงต้องเคารพ

คุ้มครองและตอบสนองต่อสิทธิมนุษยชนของพลเมืองและของบุคคลอื่นใดที่อยู่ในเขตแดนหรือภายใต้เขตอำนาจศาลของตน ดังนั้นรัฐจึงมีพันธะที่จะ : (ก)

ป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิเหล่านี้หรือเกิดซ้ำ (ข)

ยับยั้งการละเมิดที่เกิดขึ้นโดยการดูแลให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของตนเคารพสิทธิที่เกี่ยวข้องและคุ้มครองผู้เคราะห์ร้ายจากการละเมิดโดยบุคคลที่สาม

และ (ค) ดูแลให้มีการชดใช้และฟื้นฟูอย่างเต็มที่หากเกิดการละเมิดขึ้น

ในกรณีที่ขีดความสามารถและ/หรือความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของตนไม่พอเพียง

ชุมชนนานาชาติจะต้องให้การสนับสนุนและเสริมการทำงานของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

ภัยพิบัติทางธรรมชาติจำนวนมากมีขอบเขตและความรุนแรงที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ขององค์กรและกลุ่มทั้งภายในและภายนอกของสหประชาชาติที่มีทรัพยากรและความเชี่ยวชาญพิเศษ รวมทั้งจากชุมชนในประเทศที่มีการพลัดถิ่นฐานและสังคมอื่น ๆ

แนวทางการปฏิบัติงานนี้เน้นย้ำเสมอถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติและความจำเป็นที่จะต้องร่วมปรึกษาหารือกับผู้ที่มีความเดือดร้อน นี้ไม่ได้เป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังเป็นความรับผิดชอบและวิธีปฏิบัติด้านมนุษยธรรมที่ดี ตลอดจนช่วยเหลือภัยที่ตึงเครียดในอนาคต

ประการสุดท้าย

เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดจนผู้ที่พลัดถิ่นฐานภายในประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพควรมีการกำหนดกลไกตรวจสอบมาตรฐานเปรียบเทียบและตัวบ่งชี้ที่ได้ผล ตลอดจนประเมินว่าการดำเนินการป้องกันภัยพิบัติ การบรรเทาทุกข์และการฟื้นฟูเป็นไปตามสิทธิมนุษยชนสากลและมาตรฐานมนุษยธรรมที่ระบุในแนวทางการปฏิบัติงานนี้หรือไม่

หลักการทั่วไป >

I.

บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรจะได้รับสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ

ในประเทศภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนและโดยไม่ได้รับการเลือกปฏิบัติ

มาตรการเพื่อตอบสนองความต้องการด้านความช่วยเหลือและการคุ้มครองของกลุ่มประชากรที่ได้รับความเดือดร้อนไม่ควรก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ หากที่มาตรการดังกล่าวตั้งอยู่บนความต้องการที่แตกต่างกัน

II.

รัฐมีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของพวกเขา

III.

องค์กรที่ให้การคุ้มครองและความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติยอมรับว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่รองรับการดำเนินงานด้านมนุษยธรรมทั้งหมด

ดังนั้นในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ พวกเขาจะต้องเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทุกเมื่อ ตลอดจนให้การสนับสนุนและคุ้มครองอย่างเต็มที่

องค์กรด้านมนุษยธรรมไม่ควรส่งเสริม

เข้าร่วมหรือดำเนินการในลักษณะอื่นใดที่จะนำไปสู่

หรือสนับสนุนนโยบายหรือกิจกรรมที่ทำหรืออาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐ

แต่พึงส่งเสริมให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนใช้สิทธิของตนเอง

IV.

องค์กรที่ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติควรปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานนี้ในกิจกรรมทุกอย่าง

โดยเฉพาะเมื่อตรวจสอบและประเมินสถานการณ์และความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบ

เมื่อกำหนดและจัดทำกิจกรรมของตนเองและเมื่อเจรจากับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐภายใต้สิทธิมนุษยชนสากลและกฎหมายมนุษยธรรมสากลและผู้ลี้ภัยในกรณีที่ใช้บังคับได้

ในการนี้พวกเขาต้องรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

V.

ชุมชนทั้งหลายที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรมีสติทิวในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ : (ก)

ธรรมชาติและระดับของภัยพิบัติที่พวกเขาเผชิญอยู่ (ข)

มาตรการบรรเทาความเสี่ยงที่อาจนำมาใช้ (ค) ข้อมูลเตือนภัยแต่เนิ่น ๆ (ง) ข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่ต่อเนื่อง

ความพยายามในการฟื้นฟูและสิทธิของพวกเขา

พวกเขาควรมีโอกาสได้เข้าร่วมปรึกษาหารือและรับผิดชอบในเรื่องของพวกเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ตลอดจนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ ในการรับมือภัยพิบัติ

VI.

แนวทางการปฏิบัติงานนี้มุ่งปรับปรุงการใช้เครื่องมือสากลที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน จึงไม่ควรตีความว่าเป็นการจำกัด แก้วไข

หรือเป็นอุปสรรคต่อสิทธิมนุษยชนสากลหรือกฎหมายมนุษยธรรมสากลและผู้ลี้ภัยในกรณีที่ใช้บังคับได้ แนวทางนี้ควรใช้ร่วมกับจรรยาบรรณแนวทางและคู่มืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง⁶

VII.

องค์กรที่ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติควรมีการกำหนดกลไกที่เพียงพอเพื่อให้มีการนำแนวทางการปฏิบัติงานนี้ไปใช้และเพื่อให้สิทธิมนุษยชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบได้รับการคุ้มครอง

⁶ คู่มืออ้างอิงเรื่องจรรยาบรรณ

แนวทางและคู่มือที่เกี่ยวข้องในบริบทของภัยพิบัติทางธรรมชาติในคู่มือที่มาด้วย

แนวทางการปฏิบัติงาน >

A	การคุ้มครองชีวิต ความปลอดภัยของบุคคล สักดิ์ศรีและบูรณภาพทางกาย	
	A.1 การอพยพผู้คน การหาที่ตั้งใหม่และมาตรการช่วยชีวิตอื่น	23
	A.2 การคุ้มครองจากผลกระทบเชิงลบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ	24
	A.3 การคุ้มครองจากความรุนแรง รวมถึงความรุนแรงทางเพศ.....	25
	A.4 ความปลอดภัยในค่ายพักพิง.....	25
	A.5 การคุ้มครองจากกับระเบิดและวัตถุระเบิดอื่น ๆ	27
B	การคุ้มครองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานสำคัญของชีวิต	
	B.1 การเข้าถึงสิ่งของและบริการและการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม.....	29
	B.2 การจัดให้มีอาหาร น้ำและสุขอนามัย ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเพียงพอ	30
C	การคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่น ๆ	
	C.1 การศึกษา.....	34
	C.2 ทรัพย์สินและการครอบครอง.....	34
	C.3 ที่อยู่อาศัย.....	37
	C.4 อาชีพและการงาน	37
D	การคุ้มครองสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอื่น ๆ	
	D.1 เอกสารต่าง ๆ	40
	D.2 เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและสิทธิที่จะกลับคืนถิ่นฐาน.....	41
	D.3 ชีวิตครอบครัวและญาติพี่น้องที่เสียชีวิตหรือสูญหาย	41
	D.4 การแสดงออก การชุมนุม การสมาคม และศาสนา	43
	D.5 สิทธิในการเลือกตั้ง.....	44

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ
ควรได้รับสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคล
อื่น ๆ ในประเทศภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชน
และไม่ได้รับการเลือกปฏิบัติ

A. การคุ้มครองชีวิต ความปลอดภัยของบุคคล
ศักดิ์ศรีและบูรณภาพทางกาย

A.1 การอพยพไปที่อื่น การย้ายที่อยู่และมาตรการช่วยชีวิตอื่น ๆ

- A.1.1** หากภัยพิบัติทางธรรมชาติทำให้เกิดความเสี่ยงที่รุนแรงแก่ชีวิต บูรณภาพทางกายหรือสุขภาพของบุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ควรนำมาตรการที่จำเป็นมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้ที่ตกอยู่ในอันตรายโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง (เช่น การจัดที่พักพิงฉุกเฉิน)
- A.1.2** หากมาตรการดังกล่าวไม่พอเพียง บุคคลที่อยู่ในอันตรายควรได้รับอนุญาตและช่วยเหลือให้ออกจากเขตอันตราย หากพวกเขาไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง ควรใช้ทุกวิถีทางเพื่อช่วยให้พวกเขาอพยพออกจากเขตอันตราย
- A.1.3** การอพยพเหล่านี้ควรกระทำโดยเคารพในสิทธิในชีวิต ศักดิ์ศรี เสรีภาพและความปลอดภัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนมีมาตรการป้องกันบ้านเรือนและทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ละทิ้งไว้เบื้องหลัง นอกจากนี้ควรมีการลงทะเบียนผู้อพยพและดูแลการอพยพอย่างใกล้ชิด
- A.1.4** เมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติขึ้น บุคคลที่ได้รับผลกระทบควรได้รับอนุญาตให้โยกย้ายและตั้งถิ่นฐานในส่วนอื่น ๆ ของประเทศ สิทธินี้ไม่ควรขึ้นอยู่กับข้อจำกัดใด ๆ เว้นแต่ที่กฎหมายกำหนด และจำเป็นต่อการป้องกันความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยและความมั่นคงของประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน ความสงบสุขของประชาชน สาธารณสุขหรือสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
- A.1.5** บุคคลรวมถึงผู้อพยพที่ถูกสังหารหรือถูกบังคับให้ต้องหลบหนีหรือละทิ้งบ้านเรือนหรือสถานที่พักอาศัย เนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น หรือต้องละทิ้งเพื่อหลีกเลี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และไม่ได้ข้ามพรมแดนของรัฐที่นานาชาติรับรอง ควรได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ที่พลัดถิ่นฐานภายในประเทศที่อยู่ภายใต้หลักการว่าด้วยการพลัดถิ่นฐานภายในประเทศ

A.1.6 หลังระยะถูกเฝ้า

บุคคลที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรมีโอกาสที่จะเลือก ว่าต้องการกลับบ้านเรือนและถิ่นเดิมของตน ต้องการอยู่ในที่ปัจจุบันต่อไปหรือต้องการตั้งถิ่นฐานใหม่ในส่วนอื่นของ ประเทศ สิทธิในการเลือกจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดใด ๆ เว้นแต่ที่กฎหมายกำหนด และจำเป็นต้องการป้องกันความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยและความมั่นคงของประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน ความสงบสุขของประชาชน สาธารณสุขหรือสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น การห้ามกลับบ้านเรือนและถิ่นเดิมของผู้ที่พลัดถิ่นฐานควรเป็นเฉพาะ ในกรณีที่บ้านเรือนและถิ่นเดิมของพวกเขาอยู่ในบริเวณที่มีอันตราย ต่อชีวิตหรือบูรณภาพทางกายและสุขภาพของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ข้อจำกัดต่าง ๆ ควรคงอยู่เท่าที่ ยังคงมีอันตรายเท่านั้น และควรนำมาใช้เฉพาะเมื่อไม่มีมาตรการคุ้มครองที่ดีกว่า

A.1.7 ไม่ว่าในสถานการณ์ใด

ไม่ควรบังคับให้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติต้อง กลับคืนหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ในที่ที่ชีวิต ความปลอดภัย เสรีภาพ และ/หรือสุขภาพของพวกเขาจะตกอยู่ในความเสี่ยงยิ่งขึ้น

A.1.8

องค์กรที่ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ไม่ควรสนับสนุนการอพยพที่ขัดต่อเจตนาของผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือ การห้ามกลับบ้านเรือนบ้านเรือน แม้จะได้รับคำสั่งจากเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ เว้นแต่จะจำเป็นสำหรับการคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามที่รุนแรงต่อชีวิต บูรณภาพทางกายหรือสุขภาพของพวกเขา องค์กรดังกล่าวไม่ควรเกี่ยวข้องกับการอพยพโดยไม่เต็มใจไม่ว่าในลักษณะใดก็ตาม

A.2 การคุ้มครองจากผลกระทบเชิงลบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ

A.2.1

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่ว่าจะพลัดถิ่นฐานหรือไม่

ควรได้รับการคุ้มครองจากอันตรายของภัยและความเสี่ยงจากภัยพิบัติอื่น ๆ

A.3 การคุ้มครองจากความรุนแรงรวมถึงความรุนแรงทางเพศ

A.3.1 ในระหว่างและหลังระยะฉุกเฉิน

ควรสั่งการให้เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นใช้มาตรการที่ได้ผลเพื่อรักษาความปลอดภัยของประชากรที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

A.3.2

ควรมีการจัดวางกลไกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ

ตลอดจนหลักประกันที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมสากลในทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ควรมีการส่งเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายไปยังพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีการทำผิดกฎหมายและความสงบเรียบร้อยซึ่งรวมถึงความรุนแรงทางเพศและเกี่ยวกับเพศ การปล้น หรือการฉกชิงทรัพย์

A.3.3 ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้ให้รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อคุ้มครองประชากรที่ได้รับผลกระทบ

โดยเฉพาะสตรีตลอดจนเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงจากการค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงาน และรูปแบบการค้าทาสสมัยใหม่ เช่นการขายให้แต่งงาน การบังคับค้าประเวณีและการล่วงละเมิดทางเพศ

A.3.4 หากภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดในประเทศที่มีความขัดแย้งสู้รบ ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้อย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อช่วยให้เด็กที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติได้รับการคุ้มครองจากการถูกเกณฑ์หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับกองกำลังหรือกลุ่มติดอาวุธ

A.4 ความปลอดภัยในค่ายผู้พลัดถิ่น

A.4.1

ผู้ที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถฟื้นตัวเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ (แม้ในกรณีที่มีการพลัดถิ่นฐานชั่วคราว)

หรือได้รับความช่วยเหลือในการฟื้นฟูอย่างรวดเร็วสำหรับภาวะกลับคืนถิ่นฐาน ค่าใช้จ่ายพิทักษ์ควรจะเป็นทางเลือกสุดท้าย และควรตั้งขึ้นเฉพาะเมื่อการพึ่งพาตนเองหรือความช่วยเหลือในการฟื้นฟูอย่างรวดเร็วไม่สามารถทำได้เท่านั้น

A.4.2

ที่ตั้งและผังของค่ายพักพิงและนิคมสำหรับผู้พลัดถิ่นฐานจากภัยธรรมชาติควรตั้งอยู่ในบริเวณที่มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติต่ำ และควรออกแบบให้สามารถให้ความปลอดภัยและการคุ้มครองสูงสุดแก่ผู้ที่พลัดถิ่นฐาน ซึ่งรวมถึงสตรีและผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงสูงในเรื่องความปลอดภัยทางร่างกาย (เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวคนเดียวและสมาชิกของชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติและศาสนาหรือชนเผ่าพื้นเมือง)

A.4.3

ควรสร้างความปลอดภัยในค่ายพักพิงโดยจัดให้มีการตรวจตราโดยเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายและคณะกรรมการค่ายที่มาจากชุมชนของผู้ที่พลัดถิ่นฐาน นอกจากนี้ยังควรจัดวางกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ของผู้พักอาศัยในค่าย

A.4.4

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติควรได้รับอนุญาตให้เข้าและออกจากค่ายพักพิงได้โดยอิสระ การเข้าออกดังกล่าวไม่ควรถูกจำกัดหรือห้ามเว้นแต่จะจำเป็นต่อการคุ้มครองความปลอดภัยหรือสุขภาพของผู้ที่อาศัยอยู่ในค่ายพักพิงหรือของประชากรในบริเวณใกล้เคียง หากมีข้อจำกัด ข้อจำกัดดังกล่าวไม่ควรมีผลบังคับใช้นานเกินกว่าที่จำเป็นจริง ๆ

A.4.5

เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นค่ายพักพิงของพลเรือน ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการมีเจ้าหน้าที่ติดอาวุธที่ไม่มีการควบคุมในค่ายพักพิงหรือนิคม หากมีเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอยู่ ควรแยกพวกเขาออกจากพลเรือนในค่ายพักพิง จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจของรัฐหรือกองกำลังรักษาความปลอดภัยที่มี

อาวุธควรจำกัดเท่าที่จำเป็นในการรักษาความปลอดภัยเท่านั้น

A.4.6 เมื่อระยะถูกใช้ในเฉพาะหน้าจบลง
ค่ายพักพิงที่ตั้งโดยกลุ่มหรือกองกำลังติดอาวุธควรอยู่ในการจัดการของเจ้าหน้าที่หรือองค์กรเอกชน
บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจและกองกำลังรักษาความปลอดภัยควรจำกัดอยู่เพียงการรักษาความปลอดภัยเท่านั้น

A.5 การคุ้มครองจากภัยระเบิดและวัตถุระเบิดอื่น ๆ

A.5.1

องค์กรพิเศษควรได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ

ที่เหมาะสม

ซึ่งรวมถึงการรณรงค์ด้านข้อมูลและจิตสำนึกตลอดจนกำหนดและทำเครื่องหมายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ไม่ว่าจะพลัดถิ่นฐานหรือไม่จากอันตรายของภัยระเบิดและวัตถุระเบิดอื่น ๆ ที่อาจพลัดหาย ซ่อนเร้น หรือบดบังจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

B. การคุ้มครองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานสำคัญของชีวิต

B.1 การเข้าถึงสิ่งของและบริการและการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

B.1.1

ควรมีมาตรการเพื่อให้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

โดยเฉพาะผู้ที่พลัดถิ่นฐานสามารรถเข้าถึงสิ่งของและบริการที่จำเป็นต่อการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของพวกเขาได้โดยไม่ถูกขัดขวางหรือเลือกปฏิบัติ

B.1.2

การปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมควรอยู่บนพื้นฐานของความต้องการที่ผ่านการประเมินและควรเปิดกว้างแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกคนโดยไม่มีความแตกต่างใด ๆ ยกเว้นในด้านความต้องการที่อาจแตกต่างกันไป

B.1.3

ควรดูแลให้ทุกคนที่ขาดแคลนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีอยู่ได้โดยปลอดภัยและไม่มีการเลือกปฏิบัติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีมาตรการเพื่อให้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ชนกลุ่มน้อย ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวเพียงคนเดียว ผู้สูงอายุ ผู้พิการและเด็กที่อยู่ลำพังโดยไม่มีผู้ปกครองสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้ก่อน

B.1.4

เมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่จำเป็น

องค์กรด้านมนุษยธรรมสากลและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เหมาะสมควรเป็นผู้เสนอให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

B.1.5

การปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมควรกระทำตามหลักมนุษยธรรม การไม่เข้าข้างฝ่ายใด และในประเทศที่มีความขัดแย้งควรยึดถือความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมไม่ควรมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย

B.1.6

องค์กรและหน่วยงานสากลตลอดจนผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมควรมีการประสานงานในหมู่ผู้ปฏิบัติงานและกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและระดับประเทศ

และควรใส่ใจกับกิจกรรมที่มอบหมายให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานเฉพาะ

B.2 การจัดให้มีอาหาร น้ำ และสุขอนามัย ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม และบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเพียงพอ

B.2.1 ในช่วงระหว่างและหลังระยะฉุกเฉินของภัยพิบัติ ควรจัดให้มีอาหาร น้ำ และสุขอนามัย ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม และบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างเพียงพอแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ขาดแคลนสิ่งของและบริการเหล่านี้ การจัดให้สิ่งของและบริการไม่ควรเลือกปฏิบัติโดยเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่น ๆ กำเนิดเชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด วัย ความพิการหรือสถานะอื่น ๆ ความเพียงพอของสิ่งของและบริการเหล่านี้หมายถึง (i) มีพร้อมใช้สอย (ii) สามารถเข้าถึงได้ (iii) ยอมรับได้ และ (iv) ปรับเปลี่ยนได้

(i) สภาพพร้อมใช้สอยหมายถึง มีสิ่งของและบริการเหล่านี้พร้อมสำหรับประชากรที่ได้รับผลกระทบโดยมีปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ

(ii) ความสามารถในการเข้าถึงหมายถึง การที่สิ่งของและบริการเหล่านี้ (ก) มอบให้แก่ผู้ที่ขาดแคลนทุกคนโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ (ข) อยู่ภายในขอบเขตที่ปลอดภัยและทุกคน สามารถเข้าถึงได้รวมทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและ (ค) เป็นที่รับรู้ของผู้รับประโยชน์

(iii) การยอมรับได้หมายถึง การจัดให้มีสิ่งของและบริการที่มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรมและเหมาะสมกับเพศและวัย

(iv) การปรับเปลี่ยนได้หมายถึง การจัดหาสิ่งของและบริการเหล่านี้ต้องมีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับให้เข้ากับความต้องการที่เปลี่ยนไปในระยะต่าง ๆ ของการบรรเทาภาวะฉุกเฉิน การสร้างใหม่ และการกลับคืนถิ่น ในกรณีของผู้พลัดถิ่นฐานในช่วงระยะฉุกเฉินเร่งด่วน อาหาร น้ำ และสุขอนามัยความสะอาด ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม

และบริการสาธารณสุขจะถือว่าเพียงพอหากทำให้ผู้ที่ขาดแคลนทุกคนรอดชีวิตได้

B.2.2 หากมีปริมาณอาหาร น้ำ และสุขอนามัย ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม และบริการสาธารณสุขไม่เพียงพอ ควรจัดให้แก่ผู้ที่มีความต้องการมากที่สุดก่อน นิยามของคำว่าความต้องการควรประเมินและตั้งอยู่บนเกณฑ์ที่ตรงไปตรงมาและไม่เลือกปฏิบัติ

B.2.3 หากประชากรของประเทศซึ่งไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติประสบปัญหาขาดแคลนน้ำและสุขอนามัย ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่มและบริการสาธารณสุขที่จำเป็นเช่นเดียวกับผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควรจัดสิ่งของบรรเทาทุกข์แก่ประชากรเหล่านี้้อย่างเท่าเทียม

B.2.4 สิทธิในที่พักพิงหมายถึง สิทธิที่จะอาศัยอยู่ในที่แห่งอื่นอย่างปลอดภัยสงบสุขและมีศักดิ์ศรี เกณฑ์เหล่านี้ควรใช้เป็นมาตรฐานในการวางแผนและดำเนินโครงการที่พักอาศัยโดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างในช่วงระหว่างและหลังภาวะฉุกเฉิน

B.2.5 ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทาง ด้านจิตใจสังคมและบริการสังคมหากจำเป็น นอกจากนั้น ควรใส่ใจเป็นพิเศษกับความต้องการด้านสุขภาพของสตรี ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีสิ่งของด้านอนามัยและเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสม การเข้าถึงผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพที่เป็นสตรีและบริการต่าง ๆ เช่น การดูแลด้านการตั้งครรภ์

B.2.6 ควรใส่ใจเป็นพิเศษในการให้การดูแลด้านจิตใจสังคมแก่เหยื่อของการทารุณทางเพศและการทารุณอื่น ๆ

B.2.7 ควรใส่ใจเป็นพิเศษในการป้องกันโรคระบาดและโรคติดต่อต่าง ๆ รวมถึงเอชไอวี/เอดส์ในหมู่ประชากรที่ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะผู้ที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ประสบการณ์ชี้ให้เห็นว่า แม้รูปแบบของ
การเลือกปฏิบัติและการละเลยในเรื่องสิทธิทาง
เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจะเกิดอยู่แล้ว
ในระยะฉุกเฉินของภัยพิบัติ แต่ยิ่งสถานการณ์
พลัดถิ่นฐานคงอยู่นานเท่าใด ความเสี่ยงในการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชนจะยิ่งสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

C. การคุ้มครองสิทธิอื่น ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

C.1 การศึกษา

C.1.1 ควรช่วยให้เด็ก ๆ

ไม่ว่าจะพลัดถิ่นฐานหรือไม่กลับเข้าเรียนหนังสือให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้หลังเหตุภัยพิบัติ

การศึกษาควรเคารพในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีของพวกเขา

C.1.2

การศึกษาในระดับประถมควรเป็นการศึกษาภาคบังคับและเปิดให้เรียนฟรี

ควรมีมาตรการดูแลไม่ให้เกิดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปหยุดชะงักเมื่อเด็กเรียนไม่สามารถเข้าเรียนได้อันมีสาเหตุมาจากภัยพิบัติ

C.1.3

ควรพยายามเป็นพิเศษเพื่อให้สตรีและเด็กหญิงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติมีโอกาสเข้าร่วมในโปรแกรมการศึกษาอย่างเต็มที่และเสมอภาค

C.2 ทรัพย์สินและการครอบครอง

C.2.1

ควรจัดให้มีเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่มาช่วยป้องกันการฉกชิงทรัพย์สิน

การทำลายและการใช้อำนาจโดยพลการหรือการจัดสรรเงินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การ

ยึดครองหรือใช้ทรัพย์สินและการครอบครองของบุคคลหรือชุมชนที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

C.2.2

ทรัพย์สินหรือการครอบครองของเอกชนที่ไม่ได้ใช้อาจจัดสรรให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นการชั่วคราว

แต่ในช่วงระยะเวลาเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

ควรจัดให้มีเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่มาคอยดูแลว่า

เจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบได้รับค่าสินไหมทดแทนสำหรับการใช้ประโยชน์ดังกล่าวอย่างเพียงพอ

และควรสร้างความมั่นใจว่าทุกฝ่ายจะได้รับการประกันกระบวนการทางกฎหมายและการเข้าถึงกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นธรรมและไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

C.2.3

ควรช่วยให้บุคคลหรือชุมชนที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติกลับคืนสู่ทรัพย์สินและการครอบครองของตนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

C.2.4

เจ้าของที่มีโฉนดที่ดินหรือเอกสารทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายในระหว่างภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือเส้นแบ่งเขตที่ดินถูกทำลายเสียหายควรมีกระบวนการที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินเดิมของตนคืนได้โดยเร็ว

C.2.5

ควรจัดให้มีกระบวนการทางกฎหมายเพื่อพิจารณาในกรณีที่มีการแย่งสิทธิในที่ดินและการครอบครองโดยมีการประกันกระบวนการทางกฎหมายโดยเร็ว

ควรมีหลักประกันการเข้าถึงศาลหรือศาลชำนาญอิสระหากการตัดสินไม่เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย

C.2.6

ควรมีการจัดการเป็นพิเศษเพื่อให้สตรีโดยเฉพาะสตรีม่ายและเด็กกำพร้าสามารถเรียกร้องสิทธิในบ้าน ที่ดิน หรือทรัพย์สิน และสิทธิที่จะได้บ้านหรือโฉนดที่ดินมาครอบครองในชื่อของตน

C.2.7

ควรมีการจัดการเป็นพิเศษเพื่อช่วยในการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ครอบครอง

มานาน

แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินอย่างเป็นทางการโดยเฉพาะชนเผ่าพื้นเมือง

C.2.8

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อป้องกันบุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะคนยากจน สตรี สมาชิกของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าพื้นเมือง หรือผู้ที่พลัดถิ่นฐานจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ให้เช่า อสังหาริมทรัพย์ นักแก๊งค์กำไร เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ

จากการบังคับเอาทรัพย์สินและการครอบครองของพวกเขาโดยไม่เป็นธรรม

C.2.9 ไม่ควรมีการห้ามพำนักหรือกลับคืนสู่พื้นที่หนึ่ง ๆ และ/หรือการฟื้นฟู เว้นแต่จะเป็นไปตามกฎหมายและในกรณีที่มีความจำเป็นด้วยเหตุผลเรื่องความปลอดภัย สุขภาพ การป้องกันภัยพิบัติ หรือการดำเนินการตามแผนพัฒนาและบูรณะฟื้นฟู การห้ามพำนักกลับคืนถิ่นฐานและฟื้นฟูไม่ว่ากรณีใด ๆ ควรมีมาตรการเพื่อให้เจ้าของมีหลักประกันกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งรวมถึงสิทธิที่จะร้องเรียน และสิทธิที่จะเข้าถึงศาลหรือศาลชำนาญพิเศษตลอดจนการชดเชยสินไหมที่เป็นธรรม

C.2.10 หากจำเป็นต้องมีการขับไล่ในระหว่างที่ใช้มาตรการในข้อ **A.1.3** และ **C.2.3** ควรจัดให้มีหลักประกันดังต่อไปนี้: (ก) โอกาสที่จะร่วมปรึกษาหารือกับผู้ที่ได้รับผลกระทบ (ข) การบอกกล่าวที่เพียงพอและสมเหตุสมผลก่อนกำหนดวันขับไล่ (ค) การให้ข้อมูลที่รวดเร็วเกี่ยวกับการขับไล่และการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต (ง) การมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ด้วยในระหว่างการขับไล่ (จ) เอกสารประจำตัวที่เหมาะสมของทุกคนที่ดำเนินการขับไล่ (ฉ) การห้ามขับไล่ในระหว่างสภาพอากาศที่เลวร้ายหรือในยามค่ำคืน (ช) การจัดให้มีการเยียวยาตามกฎหมาย (ซ) การจัดให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายเพื่อขอการบรรเทาจากศาลหากต้องการ

C.2.11 การขับไล่ โดยเฉพาะการขับไล่ในบริบทของการอพยพและของผู้เช่าถือครองที่สละในทรัพย์สินและการครอบครองที่ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติถึงไว้เบื้องหลังไม่ควรทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ไร้ที่อยู่อาศัยและเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ควรมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการเลือกที่อยู่อาศัย การตั้งถิ่นฐานใหม่ และ/หรือการเข้าถึงที่ดินที่ใช้ประโยชน์ได้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถจัดหาด้วยตนเองได้

C.3 บ้านที่อยู่อาศัย

C.3.1

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้อย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงที่พักพิงชั่วคราวหรือระยะกลางไปเป็นบ้านที่อยู่อาศัยชั่วคราวหรือถาวร ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดเรื่องความเพียงพอในกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากล

C.3.2

เกณฑ์สำหรับความเพียงพอคือ: การสามารถเข้าถึงได้ การสามารถขอหาได้ การสามารถอยู่อาศัยได้ ความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย ความเพียงพอด้านวัฒนธรรม ความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง และการเข้าถึงบริการที่จำเป็น เช่น สุขภาพและการศึกษา (ดู B.2.1) นอกจากนี้เกณฑ์สำหรับความเพียงพอยังรวมถึง การเคารพต่อมาตรฐานความปลอดภัยที่มุ่งลดความเสียหายหากเกิดภัยพิบัติในอนาคต

C.3.3

เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการวางแผนระยะยาวที่ยั่งยืนในการตั้งถิ่นฐานใหม่และการสร้างใหม่หลังเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ กลุ่มและบุคคลทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบซึ่งรวมถึงสตรี ชนเผ่าพื้นเมืองและผู้พิการควรมีโอกาสได้ร่วมปรึกษาพูดคุยและมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการบ้านที่อยู่อาศัย เจ้าของบ้านเรือนที่ได้รับความเสียหายควรมีสิทธิตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ว่าจะสร้างบ้านใหม่อย่างไร แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับมาตรฐานความปลอดภัย

C.4 อาชีพและการงาน

C.4.1

โครงการเพื่อฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โอกาสและอาชีพที่เสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรเริ่มต้นโดยเร็วและสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ มาตรการดังกล่าวควรมีการดำเนินการตั้งแต่วางแผนระยะถูกเงินให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

C.4.2

หากบุคคลไม่สามารถกลับไปแหล่งอาชีพทำกินเดิมเนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้ ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีโอกาสฝึกอบรมใหม่หรือแหล่งเงินกู้รายย่อย ทั้งนี้โอกาสที่เกิดจากมาตรการดังกล่าวควรเปิดกว้างโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่น ๆ กำเนิดเชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ชนากำเนิด อายุ ความพิการหรือสถานะอื่น ๆ

C.4.3

ควรดูแลให้มีการเข้าถึงโอกาสอาชีพทำกินและการจ้างงานเมื่อว่างแบนค่ายพักพิงชั่วคราวและการหาที่อยู่ใหม่ ตลอดจนการสร้างบ้านที่อยู่อาศัยใหม่สำหรับผู้พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

D. การคุ้มครองสิทธิพลเมืองและการเมืองอื่น ๆ

D.1 เอกสาร

D.1.1

องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรอนุญาตให้พวกเขาเข้าถึงสิ่งของและบริการช่วยชีวิตแม้จะขาดเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือควรออกเอกสารดังกล่าวให้โดยเร็วแม้ในช่วงระยะฉุกเฉินของการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องรวบรวมและระเบียบต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นในบริบทนี้ ควรป้องกันไม่ให้ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

D.1.1 ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งรวมถึงช่วงระยะฉุกเฉินเพื่อจัดทำเอกสารส่วนตัวที่สูญหายหรือถูกทำลายในภัยพิบัติทางธรรมชาติให้แก่บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (เช่น ใบสูติบัตร ใบทะเบียนสมรส ใบมรณะบัตร กรมธรรม์ประกันภัย หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัว และเอกสารเดินทาง หลักฐานการศึกษาและสุขภาพ)

D.1.3

หญิงและชายควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันเมื่อมีการออกเอกสารใด ๆ สตรีควรได้เอกสารที่ออกในชื่อของพวกเขา

D.1.4

เด็กกำพร้าและเด็กที่อยู่ลำพังโดยไม่มีผู้ปกครองควรได้เอกสารที่ออกในชื่อของพวกเขา

D.1.5 ไม่ควรใช้การสูญหายของเอกสารส่วนตัวเพื่อ: (ก)

เป็นเหตุผลในการปฏิเสธบริการอาหารและการบรรเทาทุกข์ที่จำเป็น (ข)

ขัดขวางไม่ให้บุคคลเดินทางไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยหรือกลับไปยังบ้านเรือนของตน หรือ (ค) ขัดขวางการเข้าถึงโอกาสการจ้างงาน

D.1.6

การสูญหายของเอกสารที่พิสูจน์ความเป็นผู้เช่าและผู้ครอบครองที่ดิน ไม่ควรใช้เพื่อประวิงสิทธิในทรัพย์สินนั้น (ดู C.2)

D.2 เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและสิทธิที่จะกลับคืนถิ่นฐาน

D.2.1

บุคคลที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรได้รับข้อมูลที่จำเป็นในอันที่จะใช้สิทธิของตนเพื่อตัดสินใจได้โดยอิสระว่าพวกเขาต้องการจะอยู่ที่ใด ระหว่างการกลับบ้านเรือนของตน การรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของที่ที่พวกเขาอยู่ในระหว่างที่พลัดถิ่นฐานหรือการไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในส่วนอื่นของประเทศ ทั้งนี้เป็นไปตามสิทธิด้านเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย

D.2.2

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อจัดให้มีสภาพที่จะนำไปสู่การกลับคืนถิ่นฐานที่ยั่งยืนอย่างปลอดภัยและมีศักดิ์ศรี สภาพที่มีความยั่งยืนคือสภาพที่:

(i) ผู้คนรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ปลอดภัยจากการรังควานและข่มขู่ ตลอดจนปลอดภัยจากภัยที่ไม่ได้บรรเทาของผลกระทบเลวร้ายจากภัยธรรมชาติ

(ii) ผู้คนสามารถกลับมามีครอบครัวทรัพย์สินหรือบ้านเรือนที่ได้มีการก่อสร้างหรือฟื้นฟูใหม่อย่างพอเพียง

(iii) ผู้คนสามารถกลับไปใช้ชีวิตตามปกติได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และสามารถเข้าถึงบริการ โรงเรียน อาชีพทำกิน การจ้างงาน ตลาด ฯลฯ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

D.2.3

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อให้ผู้ที่พลัดถิ่นฐานจากภัยพิบัติทางธรรมชาติสามารถกลับบ้านเรือนหรือสถานที่พักอาศัยของตนหรือคงอยู่หรือไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในส่วนอื่นของประเทศอย่างเต็มใจ

D.3 ชีวิตครอบครัวและญาติพี่น้องที่เสียชีวิตหรือสูญหาย

D.3.1 สมาชิกของครอบครัวที่พลัดถิ่นฐานที่ต้องการจะอยู่ด้วยกัน ควรได้รับอนุญาตหรือได้รับความช่วยเหลือให้อยู่ด้วยกันในช่วงระยะฉุกเฉินและในบริบทของการกลับคืนถิ่นฐานหรือการตั้งถิ่นฐานใหม่

D.3.2

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้สมาชิกครอบครัวที่พลัดพรากจากกันในช่วงภัยพิบัติได้มีโอกาสติดต่อกัน และช่วยให้

พวกเขาได้กลับมาอยู่ร่วมกันโดยเร็ว โดยเฉพาะในกรณีที่มีเด็กเกี่ยวข้องด้วย

D.3.3

เด็กที่พลัดหลงและอยู่ลำพังโดยไม่มีผู้ใหญ่ควรได้รับความช่วยเหลือโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของตัวเด็ก การนำเด็กไปไว้ที่สถาบันต่าง ๆ ควรหลีกเลี่ยงหากเป็นไปได้

D.3.4

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อสืบหาชะตากรรมและที่อยู่ของญาติพี่น้องที่สูญหายและแจ้งให้บุคคลที่เป็นเครือญาติทราบถึงความคืบหน้าของการสืบหาและผลที่ได้

D.3.5

ควรนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อรวบรวมและพิสูจน์เอกลักษณ์ของผู้เสียชีวิต เพื่อป้องกันการปล้นหรือทำลายศพและเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งศพกลับไปยังบุคคลที่เป็นเครือญาติ หากไม่สามารถส่งศพกลับได้ เช่น ในกรณีที่ไม่สามารถหาหรือติดต่อบุคคลที่เป็นเครือญาติได้ ควรจัดการศพด้วยความเคารพและในลักษณะที่จะช่วยในการค้นหาและพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลได้ในอนาคต

D.3.6

ควรหลีกเลี่ยงการฃาปนกิจศพที่ไม่สามารถพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลได้ แต่ควรเก็บรักษาหรือฝังไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอการพิสูจน์และส่งกลับคืนครอบครัวต่อไป

D.3.7

การฝังศพผู้เสียชีวิตทั้งหมดควรทำในลักษณะที่เคารพในศักดิ์ศรีและความเป็นส่วนตัวของผู้เสียชีวิตและสมาชิกครอบครัวที่ยังมีชีวิตอยู่ มาตรการที่ใช้ควรเปิดโอกาสให้สามารถนำศพกลับมาพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลหรือจัดพิธีฝังใหม่ได้ในภายหลัง

ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความเชื่อตลอดจนวิถีปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นด้วย

D.3.8

ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันที่ตั้งสุสานและอนุสรณ์สถานจากการถูกลบหลู่หรือรบกวน

D.3.9

สมาชิกครอบครัวควรได้รับทราบเกี่ยวกับที่ตั้งของสุสานและสามารถเข้าถึงได้เต็มที่และควรเปิดโอกาสให้พวกเขาสามารถสร้างอนุสรณ์รำลึกและประกอบพิธีทางศาสนาได้ตามต้องการ

D.3.10

สมาชิกครอบครัวควรมีโอกาสที่จะนำศพของผู้เสียชีวิตไปทำการชันสูตรเพิ่มเติม และจัดการตามหลักปฏิบัติและความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม

D.4 การแสดงออก การชุมนุม การสมาคม และศาสนา

D.4.1

ควรมีการกำหนดกติกาเพื่อให้ชุมชนสามารถให้ปฏิกิริยาตอบกลับและร้องเรียนเกี่ยวกับการบรณาภัยพิบัติ การฟื้นฟูและการก่อสร้างใหม่ ควรพยายามให้สตรีและผู้ที่มีความต้องการเฉพาะ เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวเพียงคนเดียว และสมาชิกของกลุ่มศาสนาและชนกลุ่มน้อยหรือชาวเผ่าพื้นเมืองได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตอบสนองภัยพิบัติในทุกด้าน

บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติควรได้รับการคุ้มครองจากปฏิกิริยาเชิงลบในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นและความกังวลเกี่ยวกับการบรณาภัยพิบัติ การฟื้นฟู

และการสร้างใหม่

ผู้ที่ได้รับผลกระทบควรมีโอกาสที่จะจัดการประชุมโดยสงบหรือก่อตั้งสมาคมเพื่อการนี้

D.4.2

ควรให้ความเคารพแก่ประเพณีทางศาสนาตามสมควรเมื่อวางแผนและดำเนินความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยเฉพาะในบริบทของความช่วยเหลือด้านอาหาร

บริการสาธารณสุข ตลอดจนการจัดการสุขอนามัยและความเป็นอยู่

D.4.3

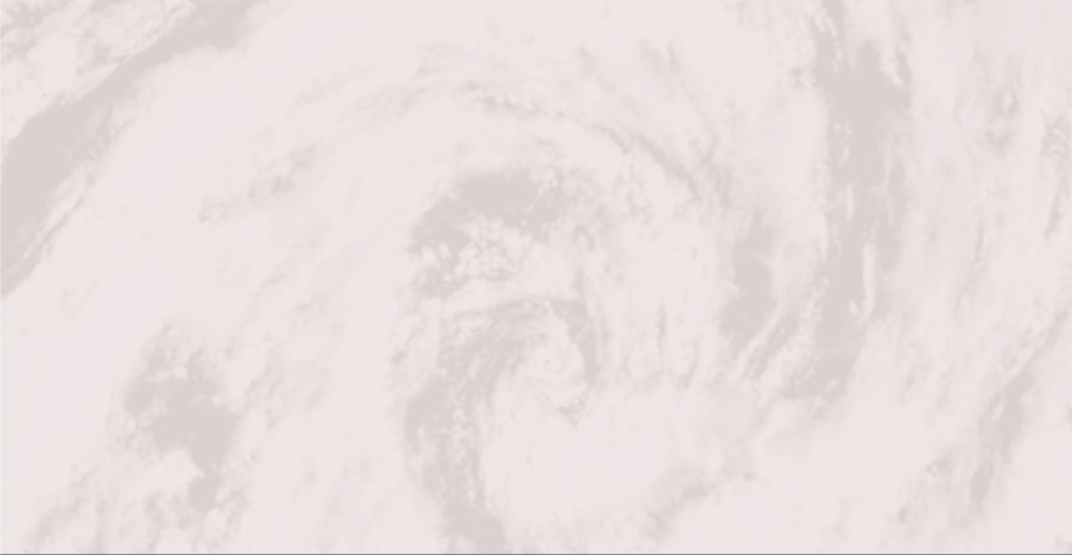
ควรเปิดโอกาสให้ปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาในลักษณะที่เคารพสิทธิและความเชื่อของบุคคลอื่น และไม่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติความเป็นปฏิบัติหรือความรุนแรง

D.5 สิทธิในการเลือกตั้ง

D.5.1

ควรนำมาตรการมาใช้เพื่อให้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติสามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและลงสมัครรับเลือกตั้งได้โดยเฉพาะในกรณีที่พลัดถิ่นฐาน

มาตรการดังกล่าวอาจรวมถึงการจัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการจัดการสำหรับการลงคะแนนของผู้ไม่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง

Photo Credits

© Copyright 1999 Photo Disc, Inc.: Cover images, pp. 4, 6, 10, 12, 20.

Courtesy of PAHO/WHO: pp. 2, 17, 21, 29.

Design: Miki Fernández/ULTRAdesigns.com

